

Over ouderpraatgroepen (1984)

Sieth Delhaas

Konvooi, Gereformeerde Raad voor Samenlevingsaangelegenheden, september 1984

Inleiding

“Ergens” in de Achterhoek komen elke veertien dagen wat mensen bij elkaar. Deze keer zijn het negen moeders en één vader. “Vaders schuiven het probleem vaak van zich af”, legt de vader uit op mijn vraag waarom er zo weinig mannen zijn. “Ze willen er niet over praten.”

Ouders vertellen elkaar over zichzelf, over hun angst, hun schuldgevoelens, over hun hoop, hun schaamte, hun wanhoop. Al dreigt het onderwerp van gesprek - de dochter of zoon die verslaafd is -, telkens terug te keren. De gespreksleidster, zelf ouder van een drugverslaafde, brengt hen weer naar zichzelf terug.

Angstwekkende raadsels

Deze groep is één van de afdelingen van de Landelijke Stichting Ouders van Drugverslaafden. Heel lang hebben mensen in de kleine dorpen zich veilig gewaand voor het probleem van de drugs: iets wat in het Westen speelt. Nu gaat het om ouders uit Zutphen en omliggende plaatsen. “Veel te weinig”, geeft iedereen toe. “Er zouden veel meer ouders moeten zijn. Ze verstoppen zich, durven niet voor de dag te komen. Maar samen praten is de enige mogelijkheid om het vol te houden. Je werk te kunnen blijven doen, je niet weg te stoppen voor de hele buurt, die over je kletst omdat er een druggebruiker in je gezin is.”

Een moeder van een heroïne-hoertje klaagt: “Mijn beste vriendin, waarmee ik dertig jaar bevriend ben, belde me na het overlijden van mijn man op en zei tegen me: je kunt altijd bij me komen, maar met dát probleem wil ik niet geconfronteerd worden. Dat was in die tijd toen mijn dochter alles kort en klein sloeg.”

Spanning in huis om de onverwachte uitbarstingen. Een moeder: “Ik kwam de kamer binnen waar mijn zoon vreemd zat te staren. Plotseling werd hij woedend en begon alles kort en klein te slaan. Schreeuwend tegen mij: je trapt alle mooie rozen kapot. De kamer stond volgens hem vol met rozen.”



Van al deze vreemde verschijnselen hadden de ouders geen weet. Ze belandden in een land vol angstwekkende raadsels. En elke ouder geeft spijtig toe; dat, voordat zij er achter kwamen dat hun kind ‘gebruikte’, het kwaad al jaren woekerde.

Ongekende gevaren

Is er reden voor schuldgevoel? Ook dat is iets, waarin deze mensen elkaar kunnen steunen, al is iedereen geneigd de schuld van de verslaving naar zichzelf te trekken. Een moeder zegt: 'Ik denk, als iemand aan de drugs gaat, dat er dan wel iets mis is met hem.' Een ander zegt: 'De lust om te experimenteren heeft op die leeftijd ook een grote aantrekkingskracht.' De schuld toe schuiven naar één-oudergezinnen, het thuis slecht kunnen vinden, te weinig aandacht krijgen thuis, vinden ze fabeltjes. Eerder leert de ervarin, dat het kind vlucht voor problemen, die ze niet aan kunnen. Velen beginnen er immers juist in de puberteitsjaren mee. De schoolfeestjes, de kans, dat er wat in de drankjes of sigaretjes wordt gestopt ...

Niet alleen de zorg voor de lichamelijke verloedering van hun kind, ook de neveneffecten grijpen zó diep in in het leven van moeders en vaders, zusjes en broers, dat het dagelijkse leven één brok spanning wordt. Een keten van dagen, waarin de angst voor telkens nieuwe en ongekende gevaren ijskoud aanwezig is.

“Ze zijn vies en worden ziek. Ze zeggen allemaal: we kunnen er zo mee ophouden, maar het is niet waar!”

Een moeder die gescheiden is: “Die scheiding, dat houdt een keer op verdriet te geven. Maar als je een aan drugs verslaafd kind hebt, word je er dagelijks mee geconfronteerd. Het houdt nooit op. Op het ogenblik zit mijn dochter in de gevangenis. Gelukkig denk ik dan. Dat klinkt misschien hard, maar het is zo. Dan kan ze tenminste niet stelen.”

Een andere moeder vertelt van haar weerzin toen ze begreep, dat haar dochter de hoer speelde om aan drugs te komen. “Het is onbegrijpelijk. Ze vragen alleen maar de prijs, die ze voor een spuit nodig hebben. Ik heb er met haar over gepraat: hoe ze zo iets toch kon doen.”

“Maar mam, als je heroïne gebruikt, kun je niet anders, je voelt niets, je wilt alleen maar heroïne hebben!”

Een andere moeder: “Als ik mijn zoon niet bij de politie had aangegeven, had hij waarschijnlijk een roofmoord gepleegd. Ze zijn werkelijk in staat hun beste vrienden te

vermoorden. Je ziet, dat die criminaliteit in hun gedrag steeds toeneemt en ze steeds gewetenlozer worden. Je moet je trachten te distantiëren van je kind, anders ga je er zelf kapot aan.”



Distantie en inzet

Dat is wat deze ouders en alle anderen, die meedoen in de gespreksgroepen voor ouders van drugverslaafden elkaar telkens weer voorhouden: 'Neem afstand en laat je kind los. Je helpt ze niet door je verschrikkelijk over ze op te winden. Je maakt hun schuldgevoel alleen maar groter en dat maakt, dat ze nog meer drugs nemen. Je hebt geen leven meer. En je kunt je kind niet redden. Elke keer wordt er weer een belofte gedaan over afkicken en elke keer is het weer mis. Ze kunnen alleen nog zichzelf redden als ze werkelijk zelf gemotiveerd zijn om af te kicken.'

Maar dan? Ook deze problemen worden besproken. Er zijn plannen om de ministers, maar ook de samenleving met ervaringen en conclusies van de ouders te confronteren. Als het eindelijk eens lukt om af te kicken wil geen enkel bedrijf de ex-gebruiker aannemen. Al is de directeur je beste vriend en wil hij het wel proberen, het personeel pikt het niet. Plannen zijn er ontwikkeld voor deelbanen.

‘Als ze maar een paar uurtjes per dag zouden kunnen werken en die vreselijke verveling niet steeds op de loer lag ...’

Het lijkt voorlopig nog een uitzichtloze zaak. Wat deze ouders wel weten is, dat al kunnen ze voor hun eigen kind niets doen, ze wel veel voor elkaar kunnen betekenen en oplossingen kunnen uitdenken wat er moet gebeuren om dit zich uitbreidende kwaad te keren. Een moeder: “Je gaat een gevecht aan met jezelf. Je denkt, hij is toch eigenlijk een beetje ziek en een zieke laat je toch niet alleen, die ga je verzorgen. Je hebt miserabele gevoelens. In deze kring is er niet één, die zich lekker voelt. Je zit altijd met dat verdriet op de achtergrond. Maar je moet proberen, ook voor je kind, om een zo redelijk mogelijk leven te leiden”.

Wat deze ouders met dit verhaal bedoelen is: moeders en vaders, kom voor de dag als je kind verslaafd is, je hoeft niet alleen te staan. En andere ouders: kijk niet neer op gezinnen, die met dit kwaad moeten leven. Als het ooit geldt, dan wel hier: heden ik, morgen gij!

Informatieadres: Landelijke Stichting voor Ouders van Drugsverslaafden, Postbus 1012, 7230 AA Warnsveld